

AP-fondernas etikråd

Årsrapport 2017

Hållbart ägande genom dialog och påverkan

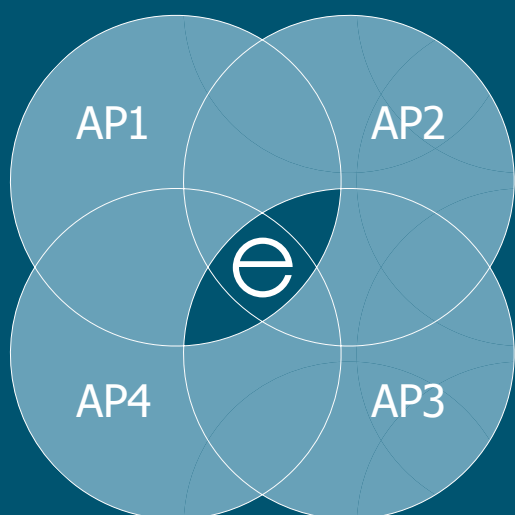

Innehåll

SID:

- 5–6 ORDFÖRANDE OCH
GENERALSEKRETERARE HAR ORDET
6–7 ETIKRÅDETS VERKSAMHET
8–22 BOLAGSDIALOGER
23–26 BRANSCHDIALOGER 2017

- 27 **2017 I SAMMANDRAG**
28 DIALOGER 2017
29 INTERNATIONELLA SAMARBETEN
30–31 TIO ÅR MED AP-FONDERNAS ETIKRÅD
32 VÄRDEGRUND FÖR HÅLLBARHET OCH
ÄGARSTYRNING
33 FN:S HÅLLBARHETSMÅL - INTERVJU
34 ETIKRÅDETS LEDAMÖTER
35 FAKTA OM AP-FONDERNA

Ett samarbete för dialog och påverkan

Etikrådet är ett samarbete mellan Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonden för att genom dialoger påverka bolag till förbättringar och därmed bättre investeringar.

AP-fondernas uppdrag från riksdagen är att skapa hög avkastning till låg risk till förmån för dagens och morgondagens pensionärer, vilket samtidigt ska bidra till inkomstpensionssystemets stabilitet. AP-fondernas etikråds arbete syftar till att bidra positivt till AP-fondernas långsiktiga avkastning genom att påverka bolag till ansvarsfullt företagande rörande miljö och sociala frågor.

Engagemang – nyckel till utveckling

De fyra AP-fonderna är långsiktiga, ansvarstagande och engagerade ägare, som vill påverka bolagen att ta ansvar. Det är AP-fondernas uppfattning att välskötta bolag över tid ger högre avkastning och lägre risk. Samarbetet i AP-fondernas etikråd syftar därför till att bidra positivt till den långsiktiga avkastningen genom att påverka bolag och branscher till hållbart värdeskapande. AP-fondernas etikråd samarbetar kring de bolag som finns i AP-fondernas noterade aktieportföljer, främst de utländska innehaven. Engagemang är nyckeln till en positiv utveckling.

Vår ledstjärna är att göra skillnad. Vi vill påverka bolag världen över att ta hänsyn till etik och miljö – det vill säga hållbarhetsfrågor som har stor betydelse för människor och samhällen och för värdeskapandet i bolagen.

Genom dialog och samtal engagerar vi oss både förebyggande och vid incidenter. Det är så vi kan förebygga problem, överträdelser eller olyckor i olika bolag och branscher i framtiden. Det är så vi kan bidra till utveckling och till hållbara pensioner för dagens och morgondagens pensionärer.

Vi menar att långsiktiga värden skapas i hållbara företag.

10-åring påverkar genom dialog

År 2017 var ett händelserikt år för AP-fondernas etikråd – 10-årsjubileum, investerarresa till Brasilien, nya dialoger som påbörjades och andra som avslutades. Peter Lundkvist, ordförande för AP-fondernas etikråd under 2017 och ansvarig för ägarstyrning på Tredje AP-fonden och John Howchin, generalsekreterare för AP-fondernas etikråd, blickar tillbaka på året som gått.

Etikrådets huvuduppgift är att påverka och bidra till portföljbolagens hållbarhetsarbete. Vad har varit i fokus under 2017?

Peter Lundkvist: Vi har fortsatt att fokusera på kärnverksamheten och har bedrivit både reaktiva bolagsdialoger och förebyggande arbete. Den proaktiva delen blir allt viktigare. Under senare år har vi till exempel engagerat oss i gruvindustrin och sektorer som palmolja, kakao och tobak.

John Howchin: Ett annat viktigt område är antikorrupktion. Under mitt besök till Brasilien i juni träffade jag representanter från bolag som varit inblandade i den kanske största korrupktionsskandalen i modern tid - java lato, biltvättsskandalen. Läs mer på sidan 6. Det är tråkigt att se hur många ledande politiker och befattningshavare som har varit delaktiga i denna härva. Landet har egentligen en fantastisk potential för företagande och tillväxt, men för att nå dit måste de komma tillrätta med den djupt rotade korrupktionen.

Etikrådet firade 10 år under 2017 och lyckades locka både Al Gore och Johan Rockström som talare. Berätta!

Peter: Vi arrangerade två seminarier i viktiga frågor, bland annat ett om de utmaningar som finns inom klimatområdet och de potentiella lösningar som den finansiella sektorn kan bidra med. Talare var USA:s tidigare vicepresident och Nobels fredspristagare 2007 Al Gore och dessutom Johan Rockström, professor i miljövetenskap vid Stockholms universitet och chef för Stockholm Resilience Centre. Det blev ett mycket uppskattat och värdefullt seminarium, där båda också uttryckte sin respekt för Etikrådets arbete.

John: Ett annat event fokuserade på hur man på bästa sätt tar hänsyn till mänskliga rättigheter i sin verksamhet. Här bjöd vi in världens största gruvbolag, BHP Billiton och ett av världens största konfektionsföretag, H&M, till en gemensam diskussion. Medverkade gjorde också organisationen Business & Human Rights. Etikrådet har en viktig roll att sprida kunskap och erfarenheter genom seminarier som dessa.

Generellt finns höga förväntningar på att AP-fonderna och Etikrådet ska ligga i framkant inom hållbarhetsområdet. Hur ser ni på uppdraget och de utmaningar som finns?

John: År 2017 var det tio år sedan Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonden startade det gemensamma Etikrådet. Syftet var och är fortfarande, att påverka bolag till ett mer hållbart företagande. Utgångspunkten är att välskötta bolag, över tid, ger högre avkastning och lägre risk.

Peter: Idag är hållbarhet en grundläggande förutsättning för både företag och långsiktiga kapitalägare och kapitalförvaltare. Samtidigt har kapitalförvaltare olika uppdrag. AP-fondernas långsiktiga uppdrag lämpar sig väl för att uppnå en långsiktigt hållbar värdetillväxt genom beaktande av miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter.

Det rapporteras ständigt om olika bolags problem, överträdelser och olyckor. Hur prioriterar Etikrådet i dessa händelser?

Peter: Vi utgår alltid från AP-fondernas uppdrag och vår gemensamma värdegrund avseende hållbarhet. Dessutom försöker vi välja dialogbolag baserat på fondernas innehav och fokusera på de områden där vi bedömer att vi kan påverka och göra störst nytta. Korrupktion är exempel på ett område som kräver en bred uppslutning. Under 2018 hoppas vi att få till ett större globalt projekt tillsammans med andra investerare genom FN-samarbetet PRI, Principles for Responsible Investments.

John: Som ett stöd i det löpande arbetet har vi också etablerat ett mångårigt samarbete med GES Investment Services avseende bevakning, analys och engagemang.

Hur förhåller sig Etikrådet till FN:s 17 mål för hållbar utveckling, UN Sustainable Development Goals (SDG), som har fått ett stort stöd globalt?

Peter: FN:s utvecklingsmål är inriktade mot stater och givetvis stödjer AP-fonderna och Etikrådet utvecklingsmålen. De kan fungera som en bra ledstång för bolagen, dess ägare och andra intressenter när man utvecklar sitt hållbarhetsarbete.

John: Under förra året gjorde vi ett gemensamt uttalande tillsammans med några av Europas största pensionsfonder - holländska PGGM, APG, ABP, bpfBOUW, SPW, MN, Actiam samt Kempen Capital Management - om vikten av att institutionella investerare investerar i lösningar som stödjer utvecklingsmålen. Samarbetet erhöll faktiskt en utmärkelse, Responsible Investor Award.

Hur ser det ut globalt vad gäller frågan om barnarbete, ett annat område som engagerar Etikrådet?

Peter: Just nu sker en positiv utveckling i världen. Barnarbete rör också ett av målen i FN:s globala hållbarhetsmål. Som en del i arbetet med att implementera FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, Ruggie-principerna, kommer Etikrådet att fortsätta fokusera på barnarbete.

” AP-fondernas långsiktiga uppdrag lämpar sig väl för att uppnå en värdetillväxt där man tar hänsyn till hållbar utveckling.”

Peter Lundkvist, Etikrådets ordförande 2017

” Etikrådets process leder till mer hållbara bolag – vilket AP-fonderna önskar!”

John Howchin, generalsekreterare

John: Baserat på rapporter om systematiskt barnarbete inom tobaksodling engagerade vi oss 2017 i tobaksbolagens arbete med denna fråga. Det finns ett initiativ som kakaoindustrin har tagit fram kring hur man stävjar barnarbete och som nu används i allt större utsträckning av tobaksodlarna. En bra start, även om mycket arbete återstår.

Ett nytt lagförslag kring AP-fondernas verksamhet är under beredning och kan komma under 2018. Hur ser ni på de delar som rör hållbarhet?

Peter: Det nya lagförslaget som ännu inte är färdigbehandlat handlar bland annat om ändrade placeringsregler för AP-fonderna och ett krav på föredömlig förvaltning genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. AP-fonderna har sedan länge aktivt arbetat integrera miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter i förvaltningen av buffertkapitalet. Vi anser att vi redan idag har en föredömlig verksamhet men kommer att utveckla den ytterligare.

John: Ett tydligt exempel är den gemensamma värdegrund som AP-fonderna utvecklat via Etikrådet och som innebär att fonderna ska agera utifrån principerna om engagemang, agerande

och krav på förändring med syftet att göra skillnad. Arbetet består främst i att identifiera bolag som kan kopplas till kränkningar mot de internationella konventioner som Sverige har undertecknat och att genom bland annat dialog försöka påverka bolagen att motverka kränkningar. Dessutom arbetar vi förebyggande.

Slutligen, vad är på gång för Etikrådet under 2018?

John: Vi kommer att fortsätta arbeta för att de bolag som AP-fonderna investerar i ska bedriva sin verksamhet på ett långsiktigt hållbart sätt. Bland annat hoppas vi, tillsammans med andra investerare, kunna fortsätta vårt arbete mot korruption, arbetsmiljöproblem och barnarbete tillsammans med ledande bolag i flera sektorer. Det är bra momentum kring de här frågorna just nu.

Peter: Det blir också spännande att följa arbetet med den nya lagstiftningen för AP-fonderna. Avslutningsvis vill jag tacka John och mina kollegor från AP-fonderna för fina insatser under Etikrådets första tio år. Jag vill också önska Pia Axelsson, Fjärde AP-fonden, varmt lycka till då hon tar över som ordförande i AP-fondernas etikråd 2018.

Hållbart ägande via aktiva bolagsdialoger

De fyra AP-fonderna investerar globalt i diversifierade portföljer med flera tusen bolag. AP-fonderna äger ofta väldigt små andelar i bolagen. För att fokusera dialogerna till de bolag där de gör störst nytta använder sig AP-fondernas etikråd (Etikrådet) av en systematisk arbetsprocess. Processen bidrar också till att få en god spridning bland olika innehav och hållbarhetsfrågor.

Arbetsprocessen

Etikrådet bidrar till att minska riskerna och öka den långsiktiga avkastningen i AP-fondernas investeringar. Etikrådets arbete utgår från principen om engagemang, agerande och förändring, där målet är att vara långsiktiga, ansvarstagande och engagerade ägare. Det är genom att vara engagerade ägare som AP-fonderna kan påverka bolag att bedriva sin verksamhet på ett långsiktigt hållbart sätt.

AP-fondernas uppdrag

Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fondens uppdrag är att skapa långsiktigt hög avkastning till låg risk och därigenom bidra till trygga pensioner för nuvarande och blivande pensionärer med rätt till statlig inkomstpension. AP-fondernas uppfattning är att långsiktigt hög avkastning till låg risk kan bättre uppnås om hänsyn till hållbarhet är integrerat i verksamheten, såväl i den egna organisationen som i investeringsprocessen.

Etikrådet och AP-fondernas ramverk är centralt och utgörs av:

- Den svenska regeringsformen.
- FN:s internationella konventioner som Sverige undertecknat.
- Internationella riktlinjer som Sverige stödjer, till exempel FN:s Global Compact, ILO och OECD:s riktlinjer för multinationella bolag.
- Sveriges ställningstaganden i folkrättsliga frågor.

Målbeskrivning

Etikrådet arbetar för att bidra till AP-fondernas långsiktiga avkastning genom att påverka bolagen till ansvarsfullt företagande rörande miljö, sociala och bolagsstyrningsfrågor. Detta görs genom systematiskt, strukturerat och transparent arbete med hållbarhet.

Löpande genomlysning av AP-fondernas bolagsinnehav

Systematisk omvärldsbevakning av cirka 3 400 bolag. Andra investerare, intresseorganisationer, medier och FN-organ utgör några av källorna för den löpande genomlysningen.

Inkluderingar av bolag

Etikrådet rekommenderar AP-fonderna att reinkludera bolagen i sina investeringar om fonderna så önskar.

Dialogarbetet ger önskat resultat. Bolaget är under observation i fyra år.

Rekommendation om exkludering

Om dialogarbetet inte ger önskat resultat, fattar varje enskild AP-fond beslut kring en eventuell exkludering av innehavet efter rekommendation från Etikrådet.

Påminnelsebrev

Påminnelse till exkluderade bolag. Brev sänds för att ge möjlighet till vidare dialog.

Olika typer av dialoger

Positivt dialogarbete

Förebyggande dialog som Etikrådet fört med ett bolag under året eller en dialog kring en inträffad incident som bolaget under året adresserat på ett adekvat sätt.

Utestående frågor

Dialog som Etikrådet fört under året med anledning av att en incident har inträffat, eller där bolaget ingår i ett förebyggande projekt och där Etikrådet anser att bolaget har åtgärder kvar att vidta. Dialogen med dessa bolag kommer därför att fortsätta.

Tidsbestämd dialog

Dialog med ett bolag där kränkningar av en konvention är verifierad. Denna bolagsdialog är tidsbegränsad och pågår maximalt i fyra år. Om dialogen ändå inte lett till förbättring efter denna tid, rekommenderar Etikrådet AP-fonderna att avyttra bolaget. Totalt 2 bolag vid utgången av 2017. ✘

Djupare granskning

Cirka 200 bolag per år granskas djupare baserat på rapportering om påstådda kränkningar av internationella konventioner.

Urval av bolag för inledande dialog

Där problemen är påtagliga och väl dokumenterade förbereds dialog, cirka 40 bolag årligen. Etikrådet prioriterar och fördelar resurser.

Dialogarbete inleds

Dialogarbete kan pågå i flera år om Etikrådet anser att bolaget har åtgärder kvar att vidta.

Ytterligare påtryckningsaktiviteter

Ytterligare påtryckningsaktiviteter vidtas, ofta i samarbete med andra investerare, genom att lägga aktieägarförslag på bolagsstämmor och att rösta på bolagsstämmor.

AP-fondernas
bolagsinnehav
är cirka

3400

AP-fonderna investerar
både i Sverige och globalt

Utfall - utvecklade bolag

”AP-fondernas och Etikrådets utgångspunkt och övertygelse är att dialoger är det bästa sättet att påverka och att skapa förändringar i bolag. På så vis blir det bättre investeringar på lång sikt.

John Howchin, Generalsekreterare
AP-fondernas etikråd

Kampen mot korrruption

Under 2017 avslöjades flera korrupsionsskandaler runtom i världen. Etikrådet reste till Brasilien och följde upp antikorrupsionsarbetet i de företag som varit inblandade i en av de största korrupsionsskandalerna som världen upplevt – biltvättsskandalen ("Lava-jato"). Denna avslöjades 2014 och omfattade stora delar av den privata sektorn samt landets politiska elit.

Fakta

Region: Brasilien
Ämne: Korrupsion
Agenda 2030:

Under 2014 erkände en före detta chef för det brasilianska oljebolaget Petrobras att det mellan 2004 och 2012 förekommit systematiska mutor i en biltvättsskandal - "Operation Car Wash". Ett stort antal av Petrobras leverantörer och entreprenörer använde medel som man erhållit för leverans av varor och tjänster för att göra illegala utbetalningar till politiska partier, politiska aktörer och före detta anställda vid Petrobras.

I april 2015 dömdes de första inblandade och sedan dess har många fler dömts, däribland tidigare ledande befattningshavare i företagen Petrobras, Odebrecht, Braskem och ett dotterbolag till Eletrobras. Flera brasilianska toppolitiker har också dömts och utred-

ningarna har spridit sig till andra delar av den ekonomiska och politiska eliten i fler latinamerikanska länder.

I slutet av 2016 kom Braskem och Odebrecht överens i en amerikansk federal domstol om att betala 3,5 miljarder dollar i böter. Det är det strängaste straffet någonsin i ett mål om mutor och gällde mutanklagelserna mot Petrobras och tjänstemän över hela världen. Braskem och Odebrecht förklarade sig skyldiga till att ha använt en dold, men fullt fungerande, affärsenhet inom Odebrecht för att systematiskt betala ut hundratals miljoner dollar i mutor.

Odebrecht och Braskem accepterade att fortsätta samarbeta med myndigheterna samt

fortsätter

förbättra regelefterlevnaden och accepterade också tillsyn av externa övervakare. Braskem, Odebrecht, Petrobras och Eletrobras har alla genomfört förbättringar av sina etik- och compliancesystem, vilket framgick tydligt när Etikrådet träffade företagen i Brasilien i juni 2017.

JBS – korruption och dåliga arbetsförhållanden

Under samma resa hölls också ett möte med livsmedelsbolaget JBS som förknippas med en annan omfattande korruptionsskandal i Brasilien. JBS dåvarande ordförande och dåvarande vd påstås under flera år ha godkänt betalningar till cirka 1 900 jordbruksinspektörer och politiker, inklusive Brasiliens president, för att få olika förmåner. Tillsammans med fem andra företagsledare träffade de i maj 2017 en överenskommelse med brasilianska myndigheter. De dömdes till böter på 69 miljoner dollar och gick med på att betala ytterligare 3,2 miljarder dollar under de kommande 25 åren som en del

av en separat överenskommelse med de brasilianska åklagarna.

Etikrådet undertecknade dessutom tillsammans med cirka 30 andra investerare ett gemensamt brev till företaget, i vilket man underströk oron över styrelsens och ledningens svaga tillsyn kring ett antal väsentliga frågor. Det behövs ytterligare dialog för att förbättra bolagsstyrningen inom samtliga bolag. Granskningen av arbetsmiljön i produktionen behöver förbättras, liksom information och tredjepartskontroller av åtgärder som vidtagits.

Bolagen måste fortsättningsvis samverka med branschkollegor för att stärka agendan kring korruptionsbekämpning i Brasilien och hitta ett nytt sätt att göra affärer, utan korrup­tion. Detta är en stor utmaning för hela landet, inklusive det politiska systemet och kommer att ta lång tid att hantera.

Utveckling av arbetsmiljön i köttindustrin

JBS, världens största köttproducent och Pilgrim's Pride (Pilgrim), världens näst största kycklingproducent, har upprepade gånger dömts till böter av myndigheterna för brott mot arbetsmiljöbestämmelser. Mot bakgrund av ökade hållbarhetsrisker för köttindustrin arbetar nu Etikrådet med företagen för att utvärdera hur de bedömer och hanterar arbetsmiljöfrågor.

Fakta

Dialogform: Tidsbestämd →
Region: USA, Brasilien
Ämne: Arbetsmiljö, korruption
Agenda 2030:

Under 2017 fortsatte Etikrådets ansträngningar kring bättre arbetsmiljö i kött- och kycklingindustrin. Etikrådet har haft en konstruktiv dialog med Pilgrim's Pride och bolaget publicerade sin första hållbarhetsredovisning under året. Bolaget har också försett Etikrådet med detaljerad och praktisk information om sin arbetsmiljöpolicy och de åtgärder de vidtagit för att adressera brister som rapporterats kring arbetsmil-

jön. Positivt är också att Pilgrim öppet har erkänt behovet av att förbättra arbetsmiljön och andra personalrelaterade faktorer i sina anläggningar och utarbetat en handlingsplan för att förebygga olyckor och undvika arbetsskador. Bolaget behöver nu systematiskt arbeta med detta och bygga en säkerhetskultur som skyddar de anställda. Etikrådet kommer att fortsätta dialogen för att säkerställa att Pilgrims arbete förbättras, liksom den tillhörande rapporteringen.

Krav på att införa hållbarhetsstandarder i hela JBS-koncernen

Engagemanget i Pilgrims moderbolag kommer också att fortsätta. Förutom de problem som myndigheterna har rapporterat kring Pilgrim har även andra dotterbolag till JBS brutit mot arbetsrättsliga regler både i USA och i Brasilien. Etikrådet är bekymrade över bristen på tillsyn på koncernnivå som detta tyder på. Etikrådet för dialog med JBS för att få försäkringar om lämplig riskhantering och efterlevnad av arbetsrättsregler.

Vid ett möte i Sao Paulo i Brasilien diskuterades JBS:s olika hållbarhetsproblem. Bland annat redogjorde bolaget för sin syn på arbetsmiljöproblemen när det gäller den brasilianska verksamheten. JBS har på egen hand arbetat vidare med sina åtgärder på både koncern- och enhetsnivå, men delvis på grund av att bolaget under många år har haft en offensiv expansionsstrategi finns omfattande utmaningar kvar.

Etikrådet förväntar sig att JBS och Pilgrim's Pride utvecklar och säkerställer ett välfungerande arbetsmiljöprogram som följer relevanta ILO-konventioner om säkerhet på arbetsplatsen. Bolagen ska också ha välfungerande anti-korruptionsprogram på plats.

Antikorrupsionsarbete i oljeindustrin

Baserat på allvarliga anklagelser om korrupcion förde Etikrådet under 2017 en dialog med olje- och gasföretagen Royal Dutch Shell (Storbritannien) och Eni Spa (Italien), två av de stora globala oljebolagen. Arbetet syftar till att säkerställa att bolagens uppförandekoder, due diligence och riskhantering vid förvärv och avyttringar är väl fungerande och används över hela världen.

Fakta

Dialogform: Utestående frågor →
Region: Storbritannien, Italien
Ämne: Korrupcion
Agenda 2030:

En rapport från organisationen Global Witness under 2017 anklagar Shell och Eni för korrupcion vid en transaktion som genomfördes 2011 på 1,1 miljarder dollar. Affären syftade till att få tillgång till oljekällor utanför Nigerias kust, det så kallade OPL 245-området. De två företagen gjorde utbetalningen till den nigerianska regeringen, men det påstås att bolagen kände till att pengarna skulle överföras till ett annat företag, Malabu Oil & Gas. Detta är ett företag som kontrolleras av en tidigare oljeminister i Nigeria. Italienska åklagare som undersöker Enis delaktighet i affären hävdar att minst hälften av pengarna användes för att muta lokala politiker

och andra i syfte att se till att affären genomfördes. I februari 2017 dömde italienska åklagare både Shell och Eni för internationell korrupcion.

Etikrådet träffade Eni i ett möte som inriktades på företagets nyutvecklade system för bekämpning av korrupcion samt hur deras due diligence genomförs vid omfattande affärer.

Även dialogen med Shell fortsatte under 2017 för att få fram information om företagets egen interna utredning och dess förebyggande arbete mot korrupcion. Etikrådet kommer noga att bevaka de tvister som påverkar de två företagen i Italien och fortsätta arbetet för att stärka bolagens antikorrupsionsarbete.

Dialog för en långsiktigt hållbar företagskultur

Dialogen med Samsung Electronics (Samsung) inleddes redan 2015 efter anklagelser om korruption och rapporter om dåliga arbetsförhållanden i leverantörskedjan. Under dialogen har flera förbättringsåtgärder vidtagits av företaget men fortfarande kvarstår frågor att lösa för att säkerställa en mer hållbar företagskultur.

Fakta

Dialogform: Utestående frågor →
 Region: Sydkorea
 Ämne: Korruption, arbetsmiljö
 Agenda 2030:

I februari 2017 greps vice ordföranden för Samsung och anklagades för korruption som även involverade presidenten i Sydkorea. Det hävdades att donationer hade gjorts för att få statligt stöd till en omstrukturering av Samsung som syftade till att stärka kontrollen över bolaget. Anklagelserna avvisades av bolaget men i augusti 2017 förklarades bolagets vice ordföranden skyldig och dömdes till fem års fängelse.

Etikrådet har vid tidigare möten ställt frågor till Samsung om företagets hantering av korruption. Samsung har besvarat några av dessa frågor och införde i februari 2017 strängare och mer transparenta rutiner för hur bolaget granskar och godkänner donationer. Samtidigt som dessa åtgärder är positiva kommer arbetet med att säkra genomförandet av bolagets anti-korruptionspolicy att vara avgörande framöver. Med tanke på den senaste tidens

skandaler har företaget en lång väg att gå för att skapa en ny hållbar företagskultur. Denna utmaning gäller även stora delar av näringslivet i Sydkorea.

Dialogen med Samsung har också gällt arbetsförhållandena i deras fabriker i Kina. Samsung har förbättrat sin övervakning och systematiska revision både i den egna verksamheten och i leverantörskedjan. De har också förbättrat sin rapportering under åren och har givit ut mer detaljerade policyer i viktiga hållbarhetsfrågor. Medan Etikrådet noterat förbättringar i den kinesiska verksamheten har dock nya anklagelser uppkommit om dåliga arbetsförhållanden i andra länder, till exempel Malaysia och Vietnam. Etikrådet fortsätter dialogen med Samsung kring de här frågorna.

Etikrådet kommer att fortsätta sitt engagemang med Samsung i alla dessa frågor.

Dödsolyckor och korruption bakom dialog med kinesiska järnvägsföretag

Etikrådet har varit i dialog med China Railway Group (CRG) sedan 2013 efter rapporter om återkommande arbetsplatsolyckor och påståenden om korrupt hantering i de offentliga upphandlingarna i Kina. Två nya arbetsplatsolyckor inträffade under 2017, varav en med dödlig utgång, vilket driver på Etikrådets dialog med CRG kring förbättrat hållbarhetsarbete.

Fakta

Dialogform: Tidsbestämd →
Region: Kina
Ämne: Arbetsmiljö, korruption
Agenda 2030:

CRG har under flera år varit inblandade i allvarliga olyckor och diverse tillbud. Två arbetsplatsolyckor i provinserna Gansu och Shanxi 2011 och 2012 orsakades av bristande säkerhetsåtgärder och ledde till 20 dödsfall. I dialogen med Etikrådet har CRG angett att man lärt sig av erfarenheterna och har uppdaterat sina rutiner. En policy med målet om ”noll olyckor, noll dödsfall” har införts liksom ett program för att säkerhetsutbilda anställda.

Ytterligare en olycka inträffade i maj 2017 på en byggarbetsplats i Jinan city, Shangdong. Projektet drevs av ett dotterbolag till CRG, China Railway No. 10 Engineering. Sex personer dog i olyckan. I juni 2017 kollapsade Sigiribron i Kenya som byggts av CRG:s dotterbolag, COVEC och över 20 personer skadades.

På grund av återkommande arbetsplatsolyckor förväntar sig Etikrådet att CRG inför och säkrar en arbetsmiljö i enlighet med relevanta ILO-konventioner om arbetsplats-

säkerhet. Som en del av dialogen förväntar sig också Etikrådet att bolaget inför ett väl fungerande antikorrupsionsprogram.

Under 2014 rapporterade medierna att CRG:s anställda i ledande ställning hade betalat mutor till tjänstemän från järnvägsministeriet under åren 2005-2011. Inga officiella domar har redovisats, eftersom rättegångarna sekretessbelagts och CRG nekar till all inblandning i korruption kring detta.

Samtidigt som CRG hävdar att de har en särskild antikorrupsionsavdelning med policyer har Etikrådet ännu inte fått ta del av dessa. Dessutom dömdes 2017 två före detta högre chefer vid CRG:s dotterbolag i Kina till fängelse för mutor och en person har åtalats. Detta tyder på att bolaget måste förbättra sina interna kontrollrutiner och genomföra en ”nolltoleranspolicy” i hela verksamheten. Etikrådet fortsätter dialogen med CRG.

Etikrådet följer upp åtgärder

Dammolyckan i Fundão i november 2015 är Brasiliens största miljökatastrof. Katastrofen ledde till omfattande miljö- och sociala konsekvenser utmed den 600 kilometer långa floden Rio Doce. Sedan olyckan inträffade har den lokala operatören Samarco och bolagets två joint venture-ägare BHP och Vale genomfört flertalet omfattande åtgärder. Etikrådet följde upp dessa på plats under en resa för investerare i juni 2017.

Fakta

Dialogform: Utestående frågor

Region: Brasilien

Ämne: Mänskliga rättigheter och miljöpåverkan

Agenda 2030:

I augusti 2016 inrättade Samarco Mineração, BHP och Vale tillsammans Renovastiftelsen för att leda och genomföra de socioekonomiska och miljörelaterade programmen kring olycksplatsen och äve nedströms längs floden Rio Doce. Det är ett resultat av ett avtal som undertecknades i mars 2016 mellan de tre företagen och delstatsregeringarna i Minas Gerais och Espírito Santo, den federala regeringen samt riksåklagaren. Hittills har stiftelsen påbörjat 40 av de 41 socioekonomiska och miljörelaterade programmen som beslutades om i avtalet.

Renovastiftelsen har genomfört omfattande arbete längs Rio Doce-floden, speciellt de för-

sta 50 kilometrerna där flodvägen gjorde mest skada. Genom detaljerade kartor kan flodbankerna återföras till sitt ursprungliga skick och därmed vattenkvaliten i floden förbättras. Stiftelsen arbetar också löpande med lokalbefolkningar längs floden för att deras vardag ska återgå till vad den var innan olyckan.

Initiativ för att förebygga framtida katastrofer

Samarco har färdigställt två nya dammar för att hålla kvar det återstående avfallet och ytterligare två dammar som ska fungera som fällor som fångar upp sediment. De tre första anläggningarna ligger i Santaremdalen och den fjärde

efter dammolyckan i Brasilien

direkt nedströms vid byn Bento Rodrigues som förstördes vid olyckan. Dessutom har företaget utvecklat ett nytt övervakningssystem över dammanläggningarna som inkluderar visuell och teknisk övervakning dygnet runt.

BHP har tidigare genomfört en intern granskning av alla sina dammar och återstående åtgärder slutfördes under 2017. Bolaget har också centraliserat sina expertkunskaper när det gäller avfallshantering.

Vale har genomfört två granskningar av sina dammanläggningar. Även om Vale inte har någon centraliserad avdelning för avfallshantering, har de geotekniska avdelningarna regelbundna kontakter för kunskapsutbyte. Vale har också slagit fast målet att minska mängden vått avfall i sin verksamhet från 60 procent 2016 till 30 procent senast 2025.

Status för ersättningskraven

Tre byar behövde flyttas på grund av olyckan. Sedan Etikrådets besök i juni 2017 är situationen för de tre byarna som ska flyttas enligt följande:

- Bento Rodrigues – Även om byn är överens med Renova om en byggplan så har den lokala myndigheten begärt ändringar. När dessa genomförts i samråd med byn kommer en andra omröstning att hållas. Därefter kommer tillstånd att krävas innan byggnationen kan påbörjas.
- Paracatu – Byn ska rösta om sin byggplan. Återigen kommer det att krävas tillstånd innan byggstart.
- Gerais – Processen har avstannat och markägaren har återupptagit förhandlingar med stiftelsen för att säkerställa mark för berörda familjer.

Slutligen har bolagen förhandlat med åklagarmyndigheten sedan januari 2017, för att nå en överenskommelse om vilka nödvändiga åtgärder som ska vidtas och reglera pågående skadeståndskrav. Etikrådet kommer att fortsätta att övervaka genomförandet av de olika programmen.

Fortsatt förbättring av arbetsvillkoren i den thailändska fiskerinäringen

De fleråriga engagemangen med Nestlé och Thai Union Group (TUG) fortsatte under 2017 med fokus på arbetsvillkor och mänskliga rättigheter i deras leverantörskedjor i Thailand. Under året initierade Nestlé flera åtgärder för att förbättra spårbarheten i leverantörskedjan. TUG lanserade en ny strategi för hållbart fiskad tonfisk.

Fakta

Dialogform: Positiv utveckling
 Region: Thailand
 Ämne: Arbetsmiljö, mänskliga rättigheter
 Agenda 2030:

Nestlé, världens största livsmedelsföretag, har förbättrat samarbetet med sina leverantörer när det gäller spårbarheten av den fisk och de skaldjur som bolaget köper i Thailand. Nestlé har också engagerat Verité- och Issara-instituten för att kunna fortsätta ett utbildningsprogram som bolaget utvecklat. Med hjälp av ett demonstrationsfartyg utbildas personalen i metoderna kring bra arbetsmiljö och hållbart fiske i Thailand.

Nestlé strävar efter att minska eller helt ta bort mängden fisk och skaldjur som flyttas från ett fartyg till ett annat. Arbets sättet gör det möjligt för fartyg att stanna kvar ute till havs längre men det försvårar spårbarheten. Processen innebär en möjlighet för fartygen att lossa olagliga fångster och gör att fartygen kan dölja dåliga arbetsförhållanden ombord. Nestlé förbjuder därför nu sina leverantörer att använda sig av omlastning till havs. Vidare pla-

nerar Nestlé att tillsammans med Forest Trust utveckla ett program för ansvarsfull rekrytering till fiskeflottan hos sina underleverantörer.

Framsteg gjordes även i TUG under 2017. Företaget som betraktas som världens största producent av tonfiskprodukter startade projektet "Sea Change" som är inriktat på fyra områden: laglig arbetskraft, marin naturvård, ansvarsfulla inköp samt socialt ansvarstagande. Dessutom började TUG införa en strategi för att säkerställa att 100 procent av deras tonfisk fiskas hållbart, med åtagandet att nå minst 75 procent fram till 2020. Som en del i den nya strategin för tonfisk investerar de 90 miljoner dollar i åtgärder som kommer att öka tillgången på hållbar tonfisk. Här ingår elva nya projekt för att förbättra fisket runt om i världen. Etikrådet avser att fortsätta dialogen med Nestlé och TUG under 2018.

Dialog kring Dakota Access Pipeline

Efter rapporter från FN:s särskilda rapportör för urfolksrättigheter har Etikrådet inlett en dialog med Phillips 66 och Enbridge Corporation – partner till Dakota Access Pipeline (DAPL) som transporterar råolja från North Dakota till Illinois. En del av ledningen ligger mycket nära Standing Rock Sioux-stammens reservat.

Fakta

Dialogform: Utestående frågor →

Region: USA

Ämne: Mänskliga rättigheter

Agenda 2030:

Äganderätten till ett större område kring Standing Rock Sioux-stammens reservat är historiskt ifrågasatt. Området definierades som stammens mark i ett avtal 1851 mellan inhemska stammar och den amerikanska regeringen, men har trots detta exproprierats av den senare.

DAPL inledde sin kommersiella verksamhet den 1 juni 2017. Gasledningen utvecklas och drivs av Energy Transfer Partners LP, ett dotterbolag till Energy Transfer Equity LP. Ingen av AP-fonderna har aktier i det bolaget. Övriga stora partner är Phillips 66 och Enbridge Energy Partners LP, ett närstående bolag till Enbridge Corporation.

Redan i september 2016 uppmanade FN:s särskilda rapportör för urfolksrättigheter USA att stoppa byggandet av olje- och gasledningen. Rapporten pekade på att byggandet innebar en betydande risk för stammens dricksvatten och hotade både historiska begravningsplatser och heliga platser.

DAPL har godkänts av tillsynsmyndigheterna i alla fyra stater som ledningen genom-

korsar samt av US Army Corps of Engineers (Army Corps). Ett godkännande har även getts av den amerikanska myndighet som utfärdar tillstånd för den del av gasledningen som går på federal mark. Det har dock förekommit flera kontroverser och kritik avseende den federala tillståndsprocessen för projektet.

I ett pågående domstolsmål kräver Standing Rock att Army Corps ska genomföra en ny miljöutredning av DAPL. Domstolen är positiv till nya åtgärder för att skydda stammen, samtidigt som den planerade verksamheten fortsätter och uppmanade både Standing Rock och bolaget till ytterligare diskussion. Det kan öppna för en försoningsdialog mellan parterna.

Etikrådet konstaterar att både Phillips 66 och Enbridge Corporation Corporation ser över sina processer för att på ett bättre sätt ta hänsyn till ursprungsbefolkningen som påverkas av bolagens verksamheter eller investeringar. Etikrådet fortsätter diskussionen med bolagen under 2018.

Konstruktiva åtgärder avslutar dialog med franskt byggföretag

Under 2017 beslutade Etikrådet att avsluta sin dialog med det franska byggföretaget Vinci som ett resultat av det arbete som företaget genomfört. Dialogen inleddes under 2015 efter anklagelser om missförhållanden när det gällde arbetsvillkor i QDVC, ett joint venture i Qatar.

Fakta

Dialogform: Avslutad

Region: Qatar

Ämne: Mänskliga rättigheter

Agenda 2030:

Vinci med 183 000 anställda i cirka 100 länder har varit verksamma i Qatar under flera år. Bolaget äger 49 procent av QDVC, som utför en rad infrastrukturprojekt i Qatar. Under 2015 anklagades QDVC för att ha begått flera överträdelse av arbetsrätt i Qatar. Det gällde bland annat dåliga arbets- och levnadsvillkor, tvångsarbete, beslagtagning av arbetarnas pass och hot mot arbetare som krävde bättre arbetsförhållanden. I oktober 2015 granskade den fristående organisationen BSR verksamheten i Qatar på uppdrag av Vinci. BSR fokuserar på strategier och lösningar för hållbarhet. Resultatet av revisionsarbetet meddelades i december 2015.

Revisionsrapporten visade att det trots en utmanande miljö fanns bra system på plats, men att brister identifierades i företagets system gällande illegala rekryteringsavgifter och ett antal underleverantörers system. Vinci har arbetat målmedvetet för att avhjälpa bristerna.

Efter Vincis samarbete med olika organisationer och med regeringen i Bangladesh hade företaget också möjlighet att rekrytera 900 anställda i landet utan att arbetarna tvingades betala onödiga rekryteringsavgifter.

Vinci har därefter antagit en policy för mänskliga rättigheter i enlighet med FN:s Global Compact och de grundläggande ILO-konventionerna om arbetstagares rättigheter. Policyn gäller för verksamheten över hela världen och genom hela leverantörskedjan. Bolaget har dessutom infört system som ska säkerställa att policyn implementeras i all verksamhet.

Som ett resultat av bolagets initiativ har Etikrådet beslutat att avsluta sin dialog med Vinci. Uppföljningen av den fortsatta utvecklingen när det gäller genomförandet av policyn för mänskliga rättigheter kommer dock att fortsätta.

Dialog för bevarande av det lokala ekosystemet i Mundra, Indien

Fakta

Dialogform: Avslutad →

Ämne: Miljö

Region: Indien

Agenda 2030:

Adani Ports och Special Economic Zone Limited (APSEZ) har anklagats för förstörelsen av ekosystemet i Mundra, Indien. Förstörelsen omfattar 75 hektar mangrove och därmed sammanhängande bortfall av fiskesamhällets möjlighet till inkomst.

Dialogen med APSEZ inleddes 2015. Bolaget har under 2017 börjat utveckla sitt åtagande vad gäller ansvarsfull verksamhet och har medgett att dess agerande påverkar miljön och omgivande samhällen. APSEZ har

informerat Etikrådet om att de har infört en klagomålsfunktion och om hur många mangroveträd som återplanterats i området. De har också inlett ett antal aktiviteter som syftar till att förbättra lokalbefolkningens möjligheter till inkomst och hur man tänker skydda ekosystemet framöver i området.

Med tanke på den positiva utvecklingen är Etikrådet tillfreds och hoppas kunna avsluta dialogen under 2018.

Fortsatt engagemang i ledande japanskt klädföretag

Fakta

Dialogform: Utestående frågor →

Ämne: Arbetsmiljö

Region: Japan

Agenda 2030:

Efter allvarliga anklagelser om dåliga arbetsförhållanden hos leverantörer till Uniqlo, ett ledande japanskt klädföretag med över 1 000 butiker runt om i världen, har ett flertal hållbarhetsinitiativ tagits av holdingföretaget Fast Retailing. Under 2017 släpptes Uniqlo Core Partner Factory List – ett viktigt steg mot en transparent och hållbar leverantörskedja.

Under de senaste åren har Fast Retailing tagit flera initiativ för att förbättra arbetsituationen i leverantörskedjan för dotterbolaget Uniqlo, bland annat när det gäller arbetstider och arbetsvillkor i fabriker.

Vidare har det i verkställande direktörens åtagande i årsredovisningen fastställts att en ansvarsfull ledning av underleverantörskedjan är ett av fyra prioriterade områden.

Trots förbättringar genom minskat övertidarbete, betalning av lagstadgad övertid ersättning samt förbättrade arbetsvillkor, har Fast Retailing inte lyckats svara på vissa uppföljningsfrågor. De har inte heller kunnat förtydliga vissa specifika åtgärder, bland annat kring arbetsplatskontroller av Uniqlos leverantörer och utbildning om arbetstagares rättigheter.

Efter att ha påpekat problematiken för bolaget har Etikrådet fortsatt dialogen. Fokus ligger på hur Fast Retailing genomför åtgärder för att minska arbetsmiljörisiker i hela leverantörskedjan. Etikrådets dialog kommer att fortsätta under 2018.

Fortsatt arbete för minskade föroreningar i Norilsk, Ryssland

Fakta

Dialogform: Utestående frågor →

Region: Ryssland

Ämne: Miljö

Agenda 2030:

För att hjälpa till med att ta itu med de höga föroreningarna i Norilsk och angränsande områden har Etikrådet inlett en dialog med Norilsk Nickel (Norilsk), ägare och operatör av en stor gruv- och metallproduktionsanläggning i närheten av staden Norilsk i Krasnoyarsk Krai. Under 2017 togs flera initiativ av bolaget, som till exempel utvärdering av nya tekniker för att fånga upp svavel.

Gruv- och processverksamheten i Norilsk har pågått sedan 1930-talet och orsakat mycket stora föroreningar i närområdet. Norilsk Nickels verksamhet innefattar flera gruvor, malmanrikningsanläggningar och verkstäder för metallproduktion. De huvudsakliga pro-

dukterna är nickel, koppar, platina, palladium, kobolt och guld.

Under de senaste åren har många av Norilsk's gruv- och metallbearbetningsanläggningar kraftigt moderniserats.

Den gamla nickelanläggningen i centrala Norilsk är stängd sedan augusti 2016 och en ny och mindre förorenande anläggning har uppförts utanför centrala Norilsk. Bolaget har säkerställt särskild finansiering för detta projekt.

Etikrådet avser att fortsätta sitt engagemang i denna miljöfråga.

Etikrådet når framgång kring respekt för internationell rätt

Fakta

Dialogform: Avslutad →

Region: Västsahara

Ämne: Mänskliga rättigheter

Agenda 2030:

I maj 2017 bekräftade Glencore, en av världens största tillverkare, förädlare och handlare av råvaror, att företaget hade dragit sig ur utvinningen av Foum Ognits oljetillgång till havs utanför Västsahara och att tillgången hade övertagits av den befintliga operatören New Age. I december meddelade företaget att det också hade dragit sig tillbaka från den andra tillgången, Boujdour Offshore Shallow. Att utvinna naturresurser i Västsahara har länge betraktats som en kontroversiell fråga i strid med internationell rätt mot bakgrund av en territoriell tvist i området.

Licensen för oljeutvinning i Boujdour Offshore Shallow, Västsahara, gick genom dotterbolaget Glencore Exploration & Production (Marocko) Ltd (38,25 procents ägande).

Glencore menade att verksamheten i Västsahara var i enlighet med internationella normer, eftersom ingen utvinning hade skett. 2016 informerade Glencore att företaget förde en dialog med det marockanska statliga oljebolaget, Office National des Hydrocarbures et des Mines, om att lämna både Boujdour Offshore Shallow och oljetillgången Foum Ognit utanför Västsahara.

Etikrådets dialog med Glencore om dess verksamhet i Västsahara påbörjades 2015 och har nu avslutats.

Förbättrade arbetsvillkor i palmoljeindustrin

Efter rapporter som visade på dåliga arbetsförhållanden vid Felda Global Ventures palmoljeplantager i Malaysia har flera förbättringsåtgärder vidtagits av bolaget. Bland annat har de infört en ny etik- och uppförandekod för anställda. De påstådda problemen gällde bland annat innehållande av arbetstagarnas löner och dokument, dåliga bostadsförhållanden, ersättning under minimilön samt överträdelse av arbetsmiljöregler.

Fakta

Dialogform: Utestående frågor →

Region: Malaysia

Ämne: Arbetsvillkor

Agenda 2030:

Felda är världens största producent av palmolja och världens största förvaltare av palmolja plantager räknat i areal. Feldas uppförandekod beskriver principerna för hur medarbetarna ska utföra sina arbetsuppgifter och vilket ansvar de har. Uppförandekoden finns tillgänglig för alla medarbetare via bolagets interna portal. Detta dokument är, tillsammans med hållbarhetspolicyn, nu också tillgängligt på Feldas webbplats.

Förutom att ha lanserat en etik- och uppförandekod för anställda, genomför Felda utbildningar för lantbrukare, entreprenörer och säljare för att kommunicera sina policyer. Intressenter informeras löpande om processer och krav som företaget måste följa.

Bolaget kommer också att genomföra utbildningar med chefer och entreprenörer om Feldas åtgärder samt om certifieringsrelaterade frågor från Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO). RSPO är ett globalt initiativ med flera

intressenter för hållbar palmolja med visionen att "förändra marknaderna genom att göra hållbar palmolja till norm". Några av de RSPO-teman som ingår i utbildningarna är uppföljning av närvaro, anställning genom avtal, användning av korrekta lönebesked, minimilön, bostadsstandard och grundläggande bekvämligheter.

Under 2017 engagerade Felda även Forest Trust (TFT) för att bistå bolaget i att hantera frågor om mänskliga rättigheter vid sina palmolja plantager. TFT utarbetade en handlingsplan som bland annat omfattar arbets- och samhällsfrågor samt intressenternas engagemang. Felda planerar att inrätta en styrkommitté för sociala och mänskliga rättigheter samt en arbetsgrupp där externa intressenter, såsom Malaysias Human Rights Institution och arbetstagarrepresentanter ska delta för att genomföra handlingsplanen.

Etikådet har för avsikt att följa upp hur genomförandet av handlingsplanen sker.

Utveckling av skyddsåtgärder vid världens största skeppsvarv

I mitten av 2017 meddelade Hyundai Heavy Industries (HHI) Etikrådet att flera åtgärder hade vidtagits för att förstärka säkerheten i företaget, bland annat genom att bilda en ny avdelning för hantering av säkerhet. Bakgrunden var det alarmerande antalet olyckor som hade inträffat inom HHI sedan 2014, med mer än 20 dödsolyckor och flera skadade underentreprenörer.

Fakta

Dialogform: Utstående frågor →
Region: Sydkorea
Ämne: Arbetsmiljö
Agenda 2030:

I december 2015 träffade Etikrådet HHI i Sydkorea för att ta upp dessa säkerhetsfrågor. Utöver dödsolyckor och skador har det ryktats om att företaget har försökt att dölja och inte rapportera ett antal arbetsskador till ministeriet för sysselsättning och arbete. Enligt HHI:s entreprenörers lokala fackförbund är ökningen av antalet dödsfall kopplad till det ökande antalet underentreprenörer som HHI använder. De nya åtgärderna ses som ett kvitto på att företaget nu har fokus på arbetsmiljön och att det är ett prioriterat område för den högsta ledningen.

Förutom att bilda en avdelning för hantering av säkerhet, som leds av företagets VD, har HHI tagit initiativ till åtgärder riktade särskilt

till underentreprenörers. De har bland annat bildat ett säkerhetsteam för entreprenörer som utbildar deras säkerhetschefer och som bidrar till att implementera säkerhetssystem. Dessutom har företaget stärkt säkerhetsutbildningen för alla anställda och underentreprenörer. Företaget, som har börjat rapportera antalet olyckor, uppger också att de kommer att överväga Etikrådets rekommendation om ökad rapportering om andra resultatmätt, som dödsolyckor och sjukfrånvaro på grund av arbetsskador. Etikrådet kommer att fortsätta att uppmuntra bolaget att i större utsträckning offentliggöra uppgifter om olyckor och dödsfall.

Etikrådet arbetar mot barnarbete

Fakta

Dialogform: Utstående →
Region: Bangladesh
Ämne: Arbetsmiljö, Mänskliga rättigheter
Agenda 2030:

Efter rapporter om påstådda undermåliga arbetsförhållanden i British American Tobacco (BAT) försörjningskedja i Bangladesh har Etikrådet en aktiv dialog med BAT. Bland annat handlar det om barnarbete, diskriminering av utländsk arbetskraft samt om överträdelser av arbetsmiljörregler.

BAT är medlem i Sustainable Tobacco Programme, ett branschgemensamt initiativ som utvecklats i samarbete med andra tillverkare. Programmet ställer krav på arbetsvillkor och arbetsförhållanden för jordbrukare, deras familjer och anställd arbetskraft med särskilt

fokus på barnarbete. Det utgör också ett ramverk för förbättring genom årliga självutvärderingar och granskningar på plats.

För att säkra ett korrekt genomförande av programmet och för att upprätthålla förbudet mot barnarbete i praktiken bör företaget regelbundet utbilda nyckelpersoner. Dessutom ska kontroller av barnarbete i leverantörskedjan och av andra arbetsmiljörisker ske regelbundet, inklusive oanmälda inspektioner.

Etikrådet kommer att fortsätta dialogen med BAT under 2018.

FÖREBYGGANDE PROJEKT – TEMA TOBAKSBRANSCHEN

Hållbarhetsutmaningar över hela linjen

Etikrådet har länge arbetat med frågeställningen kring mänskliga rättigheter och barnarbete i olika branscher, som till exempel tobak och kakao. Förebyggande arbete har drivits i flera omgångar i tobakssektorn. Under 2017 följde Etikrådet upp de bolagsengagemang som genomfördes 2011 och 2014.

Utgångspunkten för arbetet har varit att en bolagsspecifik hållbarhetsprofil utförts av en oberoende tredje part. Vid uppföljningen 2017 har Etikrådet haft extra fokus på barnarbete, eftersom det är ett vanligt förekommande problem i tobaksbolagens omfattande leverantörskedjor.

Tobaksbolagen möter idag motstånd i flera olika sammanhang och det påverkar bolagen på flera sätt. Dels får de färre nödvändiga influenser från branschöverskridande samarbeten, dels saknar de tillgång till kompetens och kunskap från olika globala organ. Det skulle kunna hjälpa bolagen att hantera sina globala leverantörskedjor. Etikrådet anser att bristen på externa influenser och samarbeten skapar en form av likformigt grupp-tänkande i branschen, vilket märkts tydligt när Etikrådet under 2017 engagerat sig i branschen.

Fler branscher med liknande problem

Som exempel visade Etikrådets uppföljning att tobaksbranschen generellt är svag på att redovisa sitt arbete kring biodiversitet, vattenfrågor, miljövänliga transportlösningar, förnybara energilösningar och organisk odling av tobak. Andra områden där branschen har svag redovisning är kring kring de viktiga hållbarhetsorden: skatt, mångfald och visselblåsarfunktioner i antikorrupsionsprogrammen. Dessa områden är också prioriterade områden för Etikrådet och har varit i fokus i många andra branscher de senaste åren. Etikrådets uppföljning visade att tobaksbranschen har mycket arbete kvar att ta tag i, vilket också Etikrådet tog upp med bolagen i diskussioner med dem.

Tobaksbranschen lever med hårda restriktioner angående marknadsföring. Idag finns det en underliggande oro från bland annat WHO och andra aktörer att tobaksbolagens hållbarhetsarbete skulle kunna användas som ett sätt för bolagen att kringgå dessa restriktioner och möjliggöra att de kan framställa sig själva och tobak som något positivt. Det här är en känslig fråga för tobaksbolagen, vilket i sin tur bidrar till att bolagen ibland är försiktiga i kommunikationen kring det hållbarhetsarbete de gör.

Viktigt med fokus på tobaksbranschen

Tobaksbranschen har till viss del seglat under radarn vad gäller civilsamhällets och mediernas granskning av branschens produktion av tobak. Human Rights Watch har dock länge granskat branschen och förekomsten av farligt barnarbete vid tobaksodling. Under 2016 gav Swedwatch ut en rapport kring barnarbete i Bangladesh och lyfte då specifikt fram British American Tobaccos kontrakterade tobaksodlingar (läs mer på sidan 22).

Etikrådet har haft en bra dialog i uppföljningsprojektet med i princip alla de större tobaksbolagen. Philip Morris International (PMI) är det enda av tobaksbolagen som skrivit under Global Compact (GC) och arbetar kontinuerligt med GC:s rapportering. Detta märks i PMI:s hållbarhetsarbete. Bolagets arbete kring barnarbete står ut i positiv bemärkelse, där bolaget samarbetat med en tredje partsorganisation, Verité. PMI köper all sin tobak från tredje part, främst bolagen Alliance One och Universal. Det är dessa bolag som ska genomföra PMI:s hållbarhetsarbete på plats, vilket är ett krav från PMI för att de ska få fortsätta leverera tobak till dem.

Japan Tobacco, ett annat bolag som ingick i Etikrådets uppföljning, har höga ambitioner med sitt sociala arbete vad gäller barnarbete i leverantörskedjan. De har medvetet köpt upp ett par av sina underleverantörer i syfte att bygga en integrerad affärsmodell och få bättre kontroll på produktionen. Japan Tobacco har idag flera projekt på gång kring tydliga miljömål, men också kring FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Även brittiska Imperial Brands, som fram till och med slutet på 2015 hette Imperial Tobacco, arbetar med att implementera FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.

Långvarigt fokus mot barnarbete

Tobaksbranschen står inför samma utmaning som många andra branscher med jordbruksprodukter som insatsvaror. En utmaning är till exempel generationsproblematiken i leverantörskedjan, som består av 100 000-tals småskaliga familjejordbruk. Ofta vill barnen i familjen inte ta över jordbruket utan istället flytta in till staden och skaffa sig arbete där. Tobaksbolagen arbetar därför för att bättre förstå utmaningarna i sin leverantörskedja och hur de kan säkerställa produktionen av insatsvaror långsiktigt.

Tobaksbranschen har sedan år 2000 samarbetat med stiftelsen Eliminate Child Labour in Tobacco (ECLT) för att förhindra barnarbete och då specifikt farligt barnarbete. Att detta samarbete satt spår i bolagens hållbarhetsarbete är tydligt.

Branschen samarbetar också kring ett Sustainable Tobacco Programme (STP) som har ett tydligt ramverk och handlingsprogram mot barnarbete. Både ECLT och bolagen är tydliga kring utmaningarna på området och att de inte på egen hand kan lösa problemen. Ett stort problem är exempelvis avsaknaden av skolor och låg utbildningsnivå hos en stor del av de 100 000-tals småskaliga familjejordbrukare som levererar tobak. Detta är en bidragande orsak till att farligt barnarbete förekommer. I de stora tobaksbolagens erbjudande till tobaksodlarna ingår ofta ett omfattande utbildningspaket kring hur bönderna till exempel ska odla tobaken på bästa sätt och hur de ska bekämpa skadedjur.

Ofta har tobaksbolagen en tobaksspecialist på plats som hjälper odlarna med det primära målet - att säkerställa kvaliteten och att skapa bättre avkastning för odlarna. I de ledande bolagens hållbarhetsarbete mot barnarbete ingår också utbildning till familjerna om detta. Bolagen övervakar odlingarna i syfte att upptäcka och förhindra att överträdelser rörande barnarbete sker. De ser också över eventuella åtgärdsprogram för barn som utsatts för farligt barnarbete. De stora utmaningarna ligger i att tobak köps in genom auktioner och där har bolagen inte möjlighet till ursprungskontroll, vilket medför att kontroll och övervakning av eventuellt barnarbete är svårt.

FÖREBYGGANDE PROJEKT – TEMA RÅVAROR

Kobolt – den nya oljan?

En viktig del i omställningen till ett lågfossilt samhälle är tillgången till litiumjonbatterier. Litiumjonbatterier har redan under många år använts i till exempel mobiltelefoner, datorer och andra hushållsprodukter. Nu när världens biltillverkare förbereder sig för en större omställning till elbilar ökar efterfrågan stort på litiumjonbatterier.

Den viktigaste råvaran i dessa batterier är kobolt och efterfrågan har tredubblats på fem år och väntas dubblas igen till år 2020. Kongo-Kinshasa, det land som producerar mer än hälften av all kobolt i världen, är ett land med stora utmaningar i form av exempelvis utbredd fattigdom och korruption, vilket gör det extra utsatt vad gäller olika hållbarhetsrisker. Cirka hälften av kobolten från Kongo-Kinshasa uppskattas utvinna genom reglerad gruvdrift. Vid dessa gruvor kan gruvbolag, men också de bolag som använder kobolt till sina produkter, bedriva ett systematiskt hållbarhetsarbete för att säkerställa bättre arbetsvillkor för arbetarna och även för att förhindra barnarbete. Den andra hälften av kobolten som utvinns i Kongo-Kinshasa bedöms utvinna oreglerat, det vill säga i små gruvor med mycket enkla medel och dåliga arbetsförhållanden och där farligt barnarbete ofta förekommer.

Medvetenheten om problemen är stor och flera organisationer dokumenterar och följer upp utvecklingen. Dock är det många utmaningar som återstår, speciellt eftersom den globala efterfrågan ökar så snabbt. Strängare lagstiftning och ökade krav från olika intressenter ställs på bolag som använder kobolt i sina produkter. De ska bland annat kunna säkerställa varifrån kobolten kommer och hur den utvinns. Bolag som är berörda är bland annat globala teknikbolag som använder sig av kobolt i sina produkter däribland Apple, Dell, HP, Huawei och Microsoft. För att påverka bolagens arbete med dessa frågor, så att de kan uppfylla de ökade kraven, har Etikrådet sedan 2016 löpande

engagerat sig i flera av företagen tillsammans med en större grupp globala investerare.

Det sker en positiv utveckling på området med bland annat transparent informationsgivning från bolagen och flera andra initiativ. Ett exempel är Responsible Minerals Initiative (RMI), som har tagit fram rekommendationer och hjälpmedel för hur företag lättare ska kunna härleda ursprunget av den kobolt de köper. Det är dock fortfarande mycket arbete som återstår. Etikrådet planerar att öka fokus på frågan under 2018.

FÖREBYGGANDE PROJEKT – TEMA SAMARBETEN

Proaktiv satsning på tillväxtmarknader

Tillsammans med tjänsteleverantören GES International deltar Etikrådet i ett dialogsamarbete för tillväxtmarknader. Samarbetet är proaktivt och har en riskdriven metod vad gäller de viktigaste hållbarhetsriskerna och -möjligheterna.

Etikrådet deltar aktivt i 15 av GES Internationals ärenden inom ramen för dialogsamarbetet med andra investerare. Bland dessa med företag i Brasilien, Kina, Filippinerna, Ryssland, Sydkorea och Thailand. Responsen på engagemanget skiljer sig från företag till företag liksom hur väl det mottas. Fysiska möten sker för att bygga tillräckligt högt förtroende för att kunna ställa de svåra frågorna. Etikrådet berättar vid dessa dialogmöten hur fonderna vill att företagen ska förändras och hur bättre praxis kan utvecklas. Varje möte följs upp av en protokoll- och bedömningsrapport till företaget där Etikrådet delar med sig av iakttagelser och rekommendationer.

Ett intressant fall från Etikrådets fokuslista är det Brasilien-baserade klädföretaget Lojas Renner. De största hållbarhetsriskerna för Lojas Renner är kopplade till en krävande leverantörskedja, där det finns betydande risker kring inköp av material, till exempel bomull och produktionen av kläder, som ofta sker i lågkostnadsländer. Detta är frågor som Lojas Renner

tar på största allvar och de ökar successivt due diligence och övervakningssystem för en mycket komplex och fragmenterad leverantörskedja. Under 2016 genomförde bolaget närmare 4000 besök hos underleverantörer vilket är 29 procent mer än föregående år. Dessutom har de påbörjat livscykelanalyser för produkter med syfte att hitta möjliga förbättringar av miljöprestanda. Slutligen testar företaget den brasilianska konsumentmarknaden för dess beredskap när det gäller miljövänliga kläder, vilket är något som har föreslagits i flera år.

Den riskdrivna inriktningen på programmet för tillväxtmarknader är väl anpassad till de förväntningar som finns i OECD:s riktlinjer för institutionella investerare.

Under 2018 kommer Etikrådet fortsätta att tillsammans med företagen på tillväxtmarknaderna konstruktivt arbeta för ständiga förbättringar för att minska deras hållbarhetsrisker och öka möjligheterna.

Pågående bolagsdialoger

AP-fondernas etikråd för tillsammans med GES Investment Services dialoger med ett stort antal bolag över hela världen. Nedan följer exempel på dialoger som pågår samt vilket problemområde som tas upp.

Bolag (urval)	Bakgrund till dialog	Land för incident
Altria Group/ Philip Morris	Hållbarhet i tobaksindustrin	Globalt
Barry Callebaut AG	Barnarbete i kakaoindustrin	Ghana
Deutsche Post	Antifackligt arbete	Indien
Hershey	Barnarbete i kakaoindustrin	Elefenbenskusten
Imperial Brands	Hållbarhet i tobaksindustrin	Globalt
Japan Tobacco	Hållbarhet i tobaksindustrin	Globalt
Leonardo - Finmeccanica	Korruption	Indien
Lindt & Spruengli AG	Barnarbete i kakaoindustrin	Ghana
Mondelez International	Barnarbete i kakaoindustrin	Ghana
Nestlé SA	Barnarbete i kakaoindustrin	Ghana
Nintendo	Miljö och mänskliga rättigheter i leverantörskedjan	Indonesien
Olam International	Barnarbete i kakaoindustrin och i bomullsleverantörskedjan	Uzbekistan
Pegatron	Arbetsvillkor	Kina
Posco	Barnarbete i bomullsleverantörskedjan	Uzbekistan
Posco Daewoo	Barnarbete i bomullsleverantörskedjan	Uzbekistan
Wilmar International	Barnarbete i palmoljaplantager	Indonesien
Yahoo! Japan	Handel med utrotningshotade djur	Japan
Sumitomo	Arbetsvillkor	Honduras

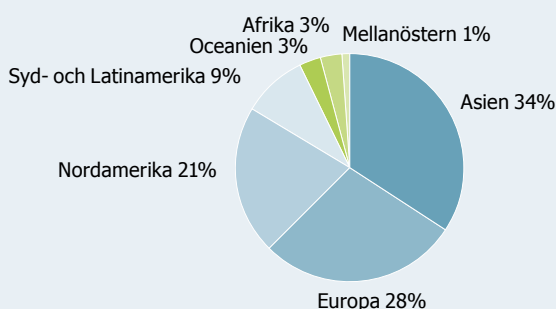
ETIKRÅDET 2017...➔

Etikrådets dialoger under 2017

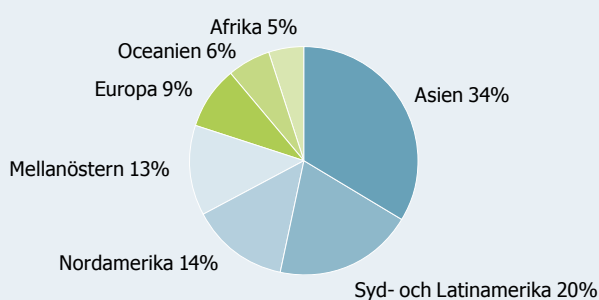
Etikrådet har deltagit i 174 dialoger under 2017. Det är något färre än förra året. Detta beror delvis på att några projekt har avslutats under året och att dialogen med bolag därmed har upphört. Delvis beror det på att det har varit färre bredare investerarengagemang under 2017 och att Etikrådet då valt att lägga resurserna på några färre men djupare engagemang och initiativ.

Det syns i fördelningen över statusen på dialogerna, där fler bolag är markerade "orange" än förra året, vilket innebär att det pågår en dialog. I fördelningen över var händelser som leder till dialoger har inträffat syns en ökning i Central- och Sydamerika, vilket är en följd av Etikrådets engagemang kring händelserna i Brasilien gällande främst korruption och arbetsmiljöfrågor.

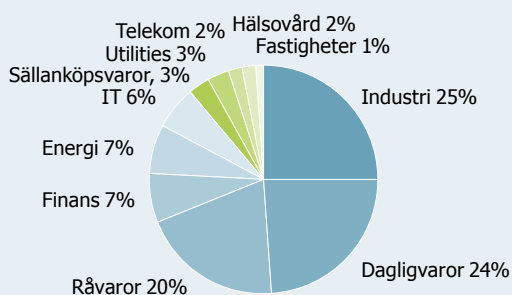
Bolagets hemvist

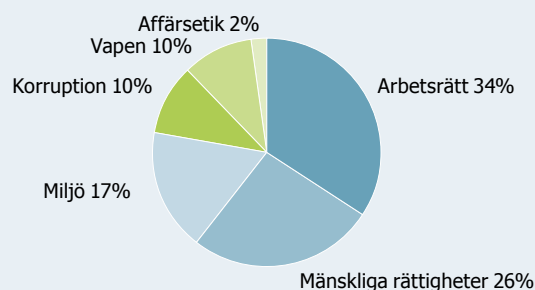
Plats för händelse

Sektor

Typ av kränkning

Internationellt samarbete viktigt

Etikrådet startades 2007 i syfte att samarbeta kring dialoger med noterade, utländska bolag i fondernas aktieportföljer. Eftersom AP-fonderna är relativt små aktieägare i de globala bolagen är behovet av att samarbeta med andra som störst i dessa innehav. AP-fondernas samarbeten sträcker sig betydligt längre än till Etikrådet.

AP-fonderna är också medlemmar i och stödjer olika organisationer som arbetar för frågor som fonderna tycker är viktiga. PRI är en organisation där även en av principerna handlar om samarbete. Förutom PRI är AP-fonderna bland annat medlemmar i och stödjer CDP, EITI, IIGCC.

PRI - FN:s Principer för ansvarsfulla investeringar (Principles for Responsible Investment) är ett globalt initiativ för institutionella investerare som startade 2006. PRI:s syfte är att stödja investerare att ta hänsyn till ESG-frågor (Environmental, Social och Governance) i investeringsbeslut och ägaraktiviteter och därigenom skapa värde för sina förmånstagare. Läs mer på www.unpri.org

CDP - ett initiativ där ett hundratal stora kapitalförvaltare ställer krav på att världens största noterade bolag ska rapportera om sina utsläpp av växthusgaser och andra uppgifter relaterade till hur de hanterar klimatutmaningen. CDP syftar till att effektivisera datainsamlingsprocessen genom att ett stort antal investerare kollektivt skriver under en gemensam förfrågan om data och rapportering om utsläpp av växthusgaser. Läs mer på www.cdp.net

Hållbart värdeskapande - ett samarbete mellan 17 av Sveriges största institutionella investerare med Nasdaq OMX i ordföranderollen.

EITI - (Extractive Industries Transparency Initiative) - ett initiativ inom utvinningsindustrierna, framför allt oljebolag. Behovet av transparent rapportering och styrning är särskilt stort i länder med rika naturresurser men svaga regeringar. Tydligare rapportering från både bolagen om vad de betalar och ländernas regeringar om inkomsterna från olje-, gas- och gruvindustrierna, ökar öppenheten i samhället och bidrar till bättre villkor för ekonomisk styrning. Läs mer på www.eiti.org

IIGCC - (Institutional Investors Group on Climate Change) - är ett forum för samarbete kring klimatfrågor för europeiska investerare. Målet är att föra fram investerarnas röst i klimatfrågan samt engagera företag, myndigheter och andra investerare för att uppmärksamma långsiktiga risker och möjligheter som uppstår med klimatförändringar. Klimatfrågan är viktig för AP-fonderna som långsiktiga investerare. Det råder i dagsläget stor osäkerhet kring framtida regleringar och ramverk för att minska utsläppen av växthusgaser och stimulera alternativa energikällor. Detta försvårar för företagen att göra lönsamma investeringar samt för investerarna att beräkna risker och avkastning. IIGCC är en effektiv plattform för att föra fram investerarnas önskemål på klimatområdet. Det är också ett bra sätt för fonderna att få den senaste informationen om olika klimatrelaterade investeringar. Läs mer på www.iigcc.org

FN-initiativ för ansvarsfulla investeringar.

Internationellt samarbetsprojekt för att minska bolags påverkan på miljön och öka medvetenheten om klimatförändringar.

Initiativ för öppen rapportering inom utvinningsindustrierna, framför allt oljebolag.

Investerargrupp som samarbetar kring klimatfrågor för europeiska investerare.

Samarbetsprojekt kring hållbarhetsfrågor mellan 17 av Sveriges största institutionella investerare och Nasdaq OMX.

Initiativ för att få investerare att årligen mäta och publicera sitt koldioxidavtryck.

ICGN
International Corporate Governance Network

Globalt samarbete för att höja standarden inom ägarstyrning. ICGN arbetar bland annat för att aktieägare ska få ökade rättigheter att rösta på bolagsstämmor.

Tio år med AP-fondernas etikråd

Sedan AP-fonderna fick sitt uppdrag 2001 "att ta hänsyn till etik och miljö utan att göra avkall på det övergripande målet om hög avkastning", har fonderna - var och en för sig på olika sätt - arbetat med hållbarhetsfrågor. Under 2006 växte tankar om ett mer långtgående samarbete fram och 2007 bildades Etikrådet - ett samarbete mellan de fyra AP-fonderna med fokus på att driva positiv förändring i utländska företag som kopplats till kränkningar av internationella konventioner.

De fyra AP-fondernas samlade kapital, då 900 miljarder kronor, är nu cirka 1 400 miljarder kronor. Det har medfört större möjligheter att påverka ett bolag jämfört med individuella insatser.

Etikrådet har blivit en attraktiv samarbetspartner för andra internationella investerare med en liknande agenda för en hållbar utveckling, vilket ytterligare ökat möjligheterna att påverka bolag till positiv förändring.

Samarbetet mellan AP-fonderna i Etikrådet har också inneburit att AP-fondernas arbete effektiviserats, vilket bland annat medfört att såväl fler reaktiva bolagsdialoger som proaktiva initiativ kunnat genomföras.

2007 Etikrådet bildas. Etikrådets första rapport publiceras. Dialog förs med 14 bolag – och redan under första året kan ett bolag avföras från dialoglistan, eftersom målen för dialogen har uppfyllts. Etikrådet reser till Kina för att lära sig mer om företagets syn på samhällsansvar och skickar ett tydligt budskap: att det finns utländska investerare som är villiga att ta sitt ansvar som ägare.

2008 Målen för tre dialoger uppfylls – exempelvis antar och implementerar franska Sodexo en policy för mänskliga rättigheter efter påtryckningar från Etikrådet med anledning av inhumana villkor på flyktinganläggningar i England. FN antar Konventionen om klusterammunition och Etikrådet rekommenderar uteslutning av nio bolag, samtliga hemmahörande i länder som inte skrivit under konventionen och där det följaktligen finns lite utrymme för Etikrådet att påverka bolagen.

2010 Etikrådet påverkar tillsammans med en grupp kanadensiska investerare gruvbolaget Goldcorp att genomföra en oberoende utvärdering av hur hänsyn tagits till mänskliga rättigheter vid Marlingruvan i Guatemala. Utvärderingen leder till att bolaget vidtar ett stort antal åtgärder för att förbättra situationen – ett arbete som får ringar på vattnet, eftersom flera andra gruvbolag vänder sig till Goldcorp för att dra lärdom av deras erfarenheter. John Howchin anställs som generalsekreterare för Etikrådet.

2011 Etikrådet breddar sin verksamhet. Under året genomför Etikrådet sitt första proaktiva projekt. Fokus ligger på gruvindustrin. Målet är att utöka det förebyggande arbetet generellt hos bolagen samt att få dem att sträva mot de bästa arbetssätten som finns inom respektive område i branschen. När projektet följdes upp 2014 kunde Etikrådet konstatera generella förbättringar för alla hållbarhetsaspekter som diskuterats med bolagen.

2012 Kakaoindustrin, tobaksbranschen och antikorrupsionsarbete är temat för flera proaktiva projekt som Etikrådet driver eller är med i. Att lyfta såväl styrkor som svagheter i bolagens hållbarhetsstrategier har visat sig vara ett bra sätt att få dem att vidta åtgärder.

2013 Etikrådet arrangerar ett seminarium om finansiering av övergången till ett lågfossilt samhälle. Politiker, intresseorganisationer och investerare bjuds in för att lyssna på Michael Liebreich från Bloomberg New Energy Finance. Telekomindustrin är i fokus i ett av Etikrådets förebyggande initiativ.

Etikrådet beslutar att från 2014 införa en tidsgräns på fyra år för reaktiva dialoger. Förändringarna görs mot bakgrund av att vissa dialoger kunnat pågå i många år utan tidsbegränsning, vilket tagit resurser från andra viktiga initiativ.

2015 AP-fondernas etikråd är värd för ett nordiskt seminarium om FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, de så kallade Ruggieprinciperna. Syftet är att inspirera nordiska bolag att implementera och rapportera enligt principerna samt att få de femtioåttio närvarande nordiska bolagen och kapitalförvaltarna att dela erfarenheter med varandra.

2017 AP-fondernas etikråd firar 10 år och bjuder in till flera jubileumsseminarier och gästas av AI Gore, Johan Rockström och representanter från gruvindustrin. Etikrådet passar också på att modernisera sitt namn och logotype.

2007-2017

Tusentals bolagsdialoger och 19 uteslutna bolag

Etikrådet har under sina tio första år fört samtal med flera tusen bolag. Många samtal har varit konstruktiva och har lett till konkreta förbättringar. I ett fåtal fall – 19 stycken för att vara exakt – har Etikrådet rekommenderat uteslutning av bolagen från AP-fondernas investeringsunivers, eftersom målen för dialogen inte uppnåtts. Ett antal av bolagen har senare åter blivit investeringsbara sedan de vidtagit åtgärder i linje med Etikrådets krav.

Värdegrund

AP-fondernas och Etikrådets värdegrund är att göra skillnad genom att proaktivt verka för en hållbar utveckling, agera och ställa krav på transparens och positiv förändring.

AP-fondernas etikråd gör positiv skillnad genom att proaktivt verka för en hållbar utveckling inom områden som främjar en långsiktigt hög avkastning samt genom att engagera sig i bolag där problem identifierats, bedömts påtagliga och är väl dokumenterade. Detta är ett ansvarsfullt och etiskt förhållningssätt. Målet för Etikrådets hållbarhetsarbete är att skapa och skydda värden till gagn för pensionssystemet.

Som en del av det svenska pensionssystemet bygger Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fondens värdegrund på den svenska statens värdegrund, där demokrati och en hållbar utveckling är centrala delar i enlighet med skrivningarna i regeringsformen. AP-fondernas värdegrund bygger också på de internationella konventioner som Sverige undertecknat.

AP-fonderna anser att de bolag som AP-fonderna investerar i själva har ett ansvar att inte medverka till att internationella konventioner överträds, oavsett om dessa är riktade till stater, till enskilda eller till bolag och organisationer. Ansvaret gäller även om de länder där bolagen verkar inte har undertecknat konventionerna eller har en svagare lagstiftning.

I de fall Sverige ställer sig bakom en ny konvention eller modifiering av en befintlig konvention, men där denna ännu inte formellt ratificerats, kan AP-fonderna föregå detta genom att agera som om ratificering redan skett. AP-fonderna kommer

regelbundet att följa hur ratificeringsprocessen av den nya eller modifierade konventionen fortskrider. Om Sverige inte ratificerat konventionen inom en treårsperiod från det att Sverige ställt sig bakom densamma, kan AP-fonderna komma att se över utgångspunkten för sina riktlinjer i de frågor den nya eller modifierade konventionen berör.

AP-fondernas arbete med hållbarhet och ägarstyrning bedrivs i syfte att skapa och skydda värden för nuvarande och blivande pensionärer. AP-fonderna gör skillnad genom att proaktivt verka för en hållbar utveckling, agera och ställa krav på transparens och positiva förändringar. Detta bidrar till AP-fondernas möjligheter att uppfylla sitt uppdrag.

Etikrådet engagerar sig i branscher och bolag där:

- Allvarliga och systematiska problem i branschen identifierats.
- Kränkningar av internationella konventioner identifierats, bedömts påtagliga och är väl dokumenterade.
- Omständigheterna kring ett bolag är av så allvarlig och systematisk art att en dialog är befogad.

I AP-fondernas ramverk är en hållbar utveckling central.

Ramverket utgörs av:

- Den svenska regeringsformen, som bygger på demokrati, grundläggande fri- och rättigheter, alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.
- FN:s internationella konventioner som Sverige undertecknat, om bland annat miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, korruption och inhumana vapen.
- Internationella riktlinjer som Sverige stödjer, till exempel FN:s Global Compact, ILO och OECD:s riktlinjer för multinationella bolag.
- Sveriges ställningstaganden i folkrättsliga frågor.

CHRISTINA OLIVECRONA, ANDRA AP-FONDEN:

“FN:s mål för hållbar utveckling har absolut landat i finansbranschen”

FN:s mål för hållbar utveckling fortsätter att påverka näringslivet. Andra AP-fondens hållbarhetsanalytiker och medlem i Etikrådet, Christina Olivecrona, ingår i PRI:s styrgrupp avseende FN:s globala utvecklingsmål, vars fokus är hur aktörer inom finansbranschen kan arbeta med dessa mål.

FN:s 17 globala hållbarhetsmål har fått stor spridning och acceptans hos både bolag och investerare. Till exempel används målen som ett ramverk för hållbarhet i dialoger med bolag och i utvecklandet av finansiella produkter.

Vad har fungerat bra, än så länge?

Målen har gjort det lättare att diskutera hållbarhet i bredare och mer konkreta termer. Målen visar att hållbarhet är avgörande för samhällsutvecklingen.

Var ser du utmaningarna för finansbranschen vad det gäller FN:s mål för hållbar utveckling?

Att ta fram metoder för att följa upp och mäta effekten av olika projekt, dialoger eller investeringar. De olika indikatorer som

tagits fram för de 169 delmålen är för uppföljning och rapportering på nationsnivå och de behöver därför omarbetas för att bolag och investerare ska kunna använda dem. Det pågår ett arbete med att ta fram mätetal och indikatorer. Bolagen verkar i olika sektorer och har därför olika utmaningar vilket gör arbetet svårare.

Slutligen, vilket mål tycker du själv är viktigast?

Alla mål är självklart viktiga men om jag måste välja ett mål, så blir det nummer 13, Bekämpa klimatförändringen. Klimat är en fråga som påverkar flera av de övriga målen, till exempel Ingen hunger, Rent vatten och sanitet, Hållbar energi, Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, Hav och marina resurser samt Ekosystem och biologisk mångfald.

– Alla FN:s 17 globala hållbarhetsmål är viktiga, men när jag blir ombedd att välja ett mål blir det nummer 13 - Bekämpa klimatförändringarna, säger Christina Olivecrona.

Etikrådets ledamöter

AP-fonderna representeras i Etikrådet av två ledamöter från respektive AP-fond. Ordförandeskapet, som alternerar mellan AP-fonderna, innehades 2017 av Peter Lundkvist från Tredje AP-fonden och har 2018 övergått till Pia Axelsson på Fjärde AP-fonden.

FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: Christina Olivecrona, Lil Larås Lindgren, Arne Löw, Peter Lundkvist (Ordförande 2017), Ossian Ekdahl, Nadine Viel Lamare, John Howchin (Generalsekreterare), Ulrika Danielson, Pia Axelsson (Ordförande 2018).

Första AP-fonden

www.ap1.se
Ossian Ekdahl
Nadine Viel Lamare

Andra AP-fonden

www.ap2.se
Ulrika Danielson
Christina Olivecrona

Tredje AP-fonden

www.ap3.se
Peter Lundkvist
Lil Larås Lindgren

Fjärde AP-fonden

www.ap4.se
Pia Axelsson, Ordförande 2018
Arne Löw

AP-fondernas etikråd

www.etikradet.se
John Howchin,
Generalsekreterare

Etikrådets konsultstöd för analys och dialoger -GES

GES arbetar med företagsengagemang inom näringslivet och har drygt 60 anställda med kontor i Storbritannien, Sverige, Danmark, Polen och Schweiz. De har också engagemangsspecialister som är verksamma i ett antal andra europeiska länder samt ett strategiskt affärssamarbete med Oekom research i Tyskland. GES levererar investerings- och engagemangstjänster till Etikrådet och andra institutionella investerare. De stödjer kapitalägare och -förvaltare i arbetet med att utveckla och implementera integrerade investeringsstrategier med hänsyn tagen till miljömässiga, sociala och affärsetiska aspekter (så kallad ESG-analys).

Etikrådets påverkansarbete värdesätts

Etikrådet bildades 2007 på initiativ av Första - Fjärde AP-fonden. AP-fonderna har uppdraget att förvalta buffertkapitalet till största möjliga nytta för det statliga inkomstpensionssystemet. Genom god utveckling av fondkapitalet har AP-fonderna sedan starten 2001 bidragit till systemets långsiktiga stabilitet. Etikrådets roll är att genom dialog medverka till att hållbarhetsarbetet utvecklas i utländska noterade bolag.

AP-fondernas roll i det svenska allmänna pensionssystemet är en viktig pusselbit för stabiliteten i systemet genom att förvalta och värdesäkra buffertkapitalet. Genom att skapa stabilitet och säkra pensionsutbetalningarna bidrar AP-fonderna till ett starkare pensionssystem.

Buffertkapitalet utgör idag drygt 15 procent av pensionssystemets tillgångar och används när de årliga inbetalningarna till systemet understiger utbetalningarna. Det ställer krav på god långsiktig avkastning eftersom buffertkapitalet kommer att behövas under en lång tid framöver. Det är AP-fondernas yttersta ansvar att stärka och säkra pensionsutbetalningarna – för denna och nästa generation.

Etikrådets roll är att genom dialog medverka till att hållbarhetsarbetet utvecklas i utländska noterade bolag. Ledstjärnan är att göra skillnad genom att påverka bolag världen över att

ta hänsyn till etik, miljö och god bolagsstyrning. Vi menar att långsiktiga värden skapas i hållbara företag och därmed goda investeringar som gynnar pensionssystemet och pensionärerna.

Pensionssparare och pensionärer: De som arbetar och betalar skatt gör en automatisk avsättning om 18,5 procent i pensionsavgift. 16 procent går till inkomstpensionssystemet och 2,5 procent till premiepensionen. Inkomstpensionssystemet är ett fördelningssystem vilket innebär att inbetalda pensionsavgifter används för att betala samma års pensioner till nuvarande pensionärer.

Pensionssystemet: Dagens pensionssystem har fungerat som avsett sedan starten 2001. Underskott sker i tider med stora pensionsavgångar (vilket varit fallet sedan 2009) och prognoser visar på underskott fram till år 2040. Läs mer om systemet på Pensionsmyndighetens hemsida pensionsmyndigheten.se

Produktion: AP-fondernas etikråd (Etikrådet) i samarbete med Intellecta Corporate.

Foto: Peter Phillips, Anders Deros, Etikrådets ledamöter, Scanpix, Getty Images samt Shutterstock.

Tryck: BrandFactory, 2018

AP-fondernas etikråd

Ett samarbete för dialog och påverkan

För mer information:

www.etikradet.se

www.ap1.se, www.ap2.se,

www.ap3.se, www.ap4.se

Kontaktuppgifter:

Telefon: 08-555 17 100

E-post: info@etikradetapfonderna.se